

Neuništivo bogatstvo bogate tradicije

Nogometaši osječkog Hajduka, kluba koji je djelovao u gradu na Dravi tridesetak godina sredinom 20. stoljeća

Piše: DRAGUTIN KERŽE

U gradu na Dravi nogomet se počeo igrati organizirano još 1911., a gradska perjanica je prvoligaš NK Osijek koji je 1999. osvojio Kup Hrvatske, nizao i uspjehe na europskoj sceni, a iznjedrio je i reprezentativce samostalne i neovisne Hrvatske među kojima i Šukera, Vlaovića, Bjelicu, Babića, Špehara, Krpana, Pranjića...

Predstavljanje osječkog nogometa u vremenu koje živimo nije nimalo jednostavno, jer ga bogatstvo tradicije svrstava među najuspješnije u Hrvatskoj, dok su ga brojne poteškoće, s kojima je suočen posljednjih desetljeća postupno dovele praktično do bezizlaznih situacija.

Posljedice ratnih strahota doživljenih u prvoj polovici devedesetih godina 20. stoljeća, osjećaju se na svakom koraku, u svakodnevici većine građana metropole Slavonije i Baranje, regije na krajnjem istoku mlade hrvatske države, pa su šport, samim tim i nogomet kao dugogodišnja perjanica grada Osijeka, svedeni na stalno sukobljavanje s nedostatkom čak i osnovnih potreba za njegov razvoj.

No, na ono što je ugrađeno u osječki nogomet tijekom njegova stoljetna egzistiranja u gradu na Dravi, baš zbog svega toga, Esekeri su s mnogo razloga ➔

ponosni. Štoviše, Osijek ima nogometnu tradiciju kojoj mogu pozavidjeti i mnogo bogatiji gradovi jugoistočne Europe.

Na sreću, sve to nedavno je potaknulo rođenog Osječani- na Ivana Meštrovića, uspješnog poduzetnika i izvan granica hrvatske države, da konkretnim ulaganjem sredstava (zajedno s mađarskim prijateljem Lorincom Meszarosem) u NK Osijek, pronade izlaz iz mračnog tunela besparice i najbolji nogometni klub slavonsko-baranjske regije usmjeri na put istinske renesanse.

Proleter, Slavonija, Osijek

Bitno je, pokrene li se vremeplov s fokusom prema početku 20. stoljeća, da se u Osijeku nogomet organizirano (klupski) igrao već 1911. kao sekcija pri Hrvatskom sokolu, da bi dvije godine kasnije nastao Nogometni klub Slavonija, a onda su nogometni klubovi doslovce nicali.

U razdoblju između dva velika svjetska rata u 20. stoljeću, među njima najistaknutiji bili su Građanski i Slavija, s tim što je potonji, od 1935. do 1937., bio prvi osječki prvoligaš uopće. Pogled u tako davnu prošlost, dakako, nužno je povezati i s imenima trojice nogometnih velemajestora koji su svoju kvalitetu, nakon Slavije, dokaz(iv)ali u tada najboljim klubovima Beograda i Zagreba - vratara Franje Glasera, britkog beka Ernesta Dupca i svestranog i neumornog halfa Gustava Lechnera...

Današnji Nogometni klub Osijek, član Prve hrvatske lige (utemeljen potkraj veljače 1947. godine kao Proleter, djelujući

Najponosniji dio osječke nogometne tradicije predstavlja razdoblje 22-godišnjeg neprekinutog igranja u Prvoj hrvatskoj ligi. S naglaskom na ono debitantsko proljeće '92, dok je Osijek povremeno još bio granatiran od suludog agresora i time sigurnost osječke svakidašnjice bivao sustavno ugrožavana

Ovo je jedna od gradskih reprezentacija Osijeka iz tridesetih godina 20. stoljeća

kao Slavonija od 1962. do 1967., kad je dobio današnje ime koje tako ponosno nosi), odavno je prerastao lokalne okvire što pokazuju i statistički podatci.

Tako je, u jednoj imaginarnoj i vrlo zanimljivoj tablici, u kojoj su sažeti svi rezultati prvenstava bivše Jugoslavije (od 1946. do 1991. godine) svojim uspjesima osječki klub zasjeo na 18. mjesto na ovim prostorima, u konkurenciji klubova iz svih danas samostalnih država. Pravu će dimenziju taj podatak dobiti istakne li se da su osječki nogometaši, držim i zbog svog geopolitičkog položaja grada, u toj bivšoj političkoj tvorevini godinama zaista bili onemogućavani na sve načine da iz drugoligaških uplove u prvoligaške vode.

Zato su čak 21 godinu Osječani bili uskraćeni za prvoligaške utakmice, a potom, od 1977. samo jednu sezonu ('80/'81.) grad na Dravi nije imao prvoligaša. Najzanimljiviji će današnjim fanovima svakako biti podatak da su, osim Dinama i Hajduka, među dvadesetoricom najstalnijih prvoligaša, iz hrvatskog nogometa, još samo Rijeka i - Osijek.

Osvajanje Kupa i europski iskorak

No, najponosniji dio te tradicije predstavlja razdoblje 22-godišnjeg neprekinutog igranja u Prvoj hrvatskoj ligi. S naglaskom na ono debitantsko proljeće '92, dok je Osijek povremeno još bio granatiran od suludog agresora i time sigurnost osječke svakidašnjice bila sustavno ugrožavana. Igrajući kao domaćini u Đakovu (prvi susret, Osijek - Zagreb 1-0, 29. veljače 1992., strijelac Robert Špehar), Donjem Miholjcu, Požegi i Kutjevu, izabranici Stjepana Čordaša (pomoćnik je bio drugi predratni „bijelo-plavi“ as Ivica Grnja) osvojili su visoko treće mjesto pridonoseći svakim svojim uspjehom da njihovi sugrađani lakše podnose ratne strahote.

Sličnu dimenziju, u značajnom dograđivanju tradicije tijekom posljednjih desetljeća, neporecivo, imaju još i osvajanje Kupa Hrvatske 1999., te sve do ljeta 2017. nedoživljen europski iskorak ujesen 2000. sa Stankom Mršićem na klupi i Nenadom Bjelicom u ulozi "dirigenta" na terenu. Na maksimalnom travnjaku, naime, 30. svibnja 1999., u finalu Kupa, tzv. zlatnim pogotkom Davora Lasića u 97. minuti (za 1-1 tijekom prvih 90 minuta, mrežu vinkovačke Cibalijske zatresao je Dumitru Mitu), momčad predvođena Stankom Poklepovićem donijela je u svoj grad Rabuzinovo sunce, a samo športska nesreća zaustavila je potkraj stoljeća učenike Stanka Mršića da (ne) dočekaju proljeće u konkurenciji najboljih klubova Kupa UEFA.

Tijekom jeseni 2000. Balić, Bjelica, Neretljak, Turković, Vuica, Beljan, Beširević, R. Grnja, Mitu..., torpedirali su u prva dva kola danski Broendby i austrijski Rapid, da bi, pred kratkim tribinama Gradskog vrta 23. studenoga te 2000., porazili Slaviju iz Praga s 2-0 (strijelci Almir Turković i Mato Neretljak) te s velikim nadama otputovali u češku metropolu. Nažalost, nisu izdržali nalete domaćina, nes(p)retno su (kod povoljnih 3-1) primili dva pogotka u samoj završnici, pa je u šesnaestinu finala Kupa UEFA otišla Slavija, a ne NK Osijek. Bili su to dani koji se i danas pamte i prepričavaju jer to su dosad bili najuspješniji europski iskoraci osječkog nogometa.

Osječki reprezentativci

Dakako, nogomet je momčadski šport, ali rezultatska ostvarenja, ipak, kreiraju i ostvaruju vrsni pojedinci. Ranije spomenuti tercet Glaser-Lechner-Dubac, reprezentativci

Dugo su se sve nogometne utakmice u Osijeku igrane "Kraj Drave" (nekad i Tomislavovo igralište), nadomak Tvrde i rijeke Drave, da bi 1958. Proleter (kasnije Slavonija i NK Osijek) novo utočište pronašao na današnjem mjestu, u Gradskom vrtu. Fotografija je ovjekovječila skok čuvenog Andrije Vekića, ljeta '53 protiv Zvezde pred kratim gledalištem igrališta "Kraj Drave"...

iz tridesetih i četrdesetih godina prošlog stoljeća (u dresu Kraljevine Jugoslavije, pa Banovine i NDH), u tom kontekstu bili su slavna prethodnica plejadi sjajnih nogometaša, koji su svojim igrama utisnuli neizbrisiv trag u kompletnoj povijesti slavonsko-baranjske metropole.

Stariji Osječani s razlogom su ponosni na Franju Rupnika, koji je neposredno nakon Drugog svjetskog rata kraće bio član beogradskog Partizana gdje je i postao reprezentativac tada FNRJ u čijem je sastavu imao šest nastupa zaključivši taj dio karijere pogotkom protiv Norveške (1950.) kad se već bio vratio u Osijek i postao lider budućeg prvoligaša Proletera.

U vrijeme bivše SFR Jugoslavije, pak, tek je Jasmin Džeko bio reprezentativac dok je još nosio dres NK Osijek, ali su nakon njega, napose u samostalnoj i neovisnoj Hrvatskoj, taj status stjecali brojni mladići ponikli također baš u Gradskom vrtu.

Svijetu najpoznatiji, svakako, jest danas čelnik HNS-a Davor Šuker, rođeni Osječanin i počasni građanin svog grada koji je planetarnu slavu stekao kao golgeter Svjetskog prvenstva u Francuskoj 1998. gdje je dao golem doprinos pothvatu Hrvatske koja se tada domogla brončane medalje. Istom pothvatu, također kao izabranik Miroslava Blaževića, doprinos je dao i Petar Krpan, s tri nastupa za najbolji nacionalni sastav.

Statusom hrvatskih reprezentativaca, od osječkih nogometaša koji su punu promociju stekli u drugim, bogatijim i većim klubovima, s pravom se mogu pohvaliti i ljubimac osječkih navijača Nenad Bjelica, pa Marko Babić, Danijel Pranjić, Goran Vlaović, Domagoj Vida, Igor Cvitanović, Jurica Vranješ, Robert Špehar, Tomislav Rukavina, Miroslav Bičanić, kao i Vlado Kasalo, Josip Balatinac, Ivo Ergović i Miroslav Žitnjak.

Nakon ne tako davnog odlaska na riječku Kantridu, poziv u nacionalnu vrstu primali su i Ivan Vargić i Marko Lešković. Imponira činjenica, da su svi oni stasa(va)li u vrhunske igrače ponikavši u čuvenoj Školi nogometa koju je 1982. utemeljio pok. Andrija Vekić.

Žene i amateri

Posebno mjesto pripada Ženskom nogometnom klubu Osijek, osnovanom u studenome 1990., čija ekipa je bez dostojne konkurencije u Lijepoj Našoj. Naime, dosadašnje generacije te udruge koja egzistira na popularnom igralištu u Industrijskoj četvrti, ovog su proljeća 21 put postale prvakinja i po devetnaesti put postale pobjednice pobjednice Kupa Hrvatske! S 11 dvostrukih kruna u isto toliko posljednjih godina!

Baš Osječanke, koje godinama nastupaju i u Ligi europskih prvakinja (UEFA Women's Champions League), okosnica su izabrane nacionalne selekcije s tim što se u izboru igračica u osječkom klubu oslanjaju isključivo na vlastiti kadar koji su od osnutka do danas vodili treneri Branko Sabljak, Kazimir Husić, Zvonimir Kolak (bio i izbornik seniorske reprezentacije Hrvatske), Branko Perković i Dejan Berger.

Dres „kockastih“ redovno su, iz aktualne generacije, odjevale Maja Joščak, Kristina Nevrlka, Violeta Baban, Mateja Andrić, Izabela Lojna, Martina Šalek, Dragica Cepernić i Vanesa Zlosa (sada Markuš), isto kao i prijašnjih godina Blaženka Logarušić, Marija Milas, Marina Koljenik, Snježana Fochić, Marija Damjanović...

I dok najmlađi osječki klub bilježi zapažene uspjehe, tercet najstarijih s amaterskim statusom kuburi s nedostatkom najminimalnijih financijsko-materijalnih sredstava što se odražava i na natjecateljska ostvarenja. Praktično su, tako, „na izdisaju“ zbog besparice i nužnih klubskih entuzijasta donjo-

Momčad NK Osijek u sezoni 1998./1999.: S. Vranješ, Šušnjara, Vuica, Beljan, Ergović, Vidović (stoje, slijeva), Prišč, J. Vranješ, Balatinac, Krpan i Beširević

gradska Olimpija, utemeljena davne 1923., suparnik iz drugog, zapadnog dijela grada Grafičar Vodovod (1926.) u Podgrađu, kao i Elektra (1930.), smještena kraj Drave, na objektu nastalom nedaleko drevne Tvrde. Tu je i beskućnik LIO (1953.), ali i Metalac (1948.) čiji se poklonici i danas ponose što je njihova momčad potkraj šezdesetih igrala tri sezone u istom stupnju (Druga liga „sjever“) s NK Osijek.

Osim stadiona Gradski vrt koji koristi osječki prvoligaš za svoj profesionalni, seniorski pogon, kao i za polaznike čuvene Škole nogometa, u Osijeku se nogomet igra i na objektima Metalca (Bikara), Olimpije (Donji grad), Elektre (Gornji grad), Grafičar Vodovoda (Retfala-Podgrađe), Murse (Industrijska četvrt) i NK Višnjec, u istoimenom prigradskom naselju.

Na nekadašnjem igralištu NK LIO, pak, već godinama djeluje uspješna Akademija Krpan&Babić, u vlasništvu dvojice bivših hrvatskih reprezentativaca, s terenom od umjetne trave. Vrlo je uspješna i razgranata malonogometna obitelj (prema najnovijem futsal), ustanovljena još 1959., koja već godinama ima svoja lokalna klupska natjecanja kao sljednika redovitih ljetnih turnira koje su okupljale brojne iz svih dijelova grada.

Perjanica tog dijela osječkog nogometa je Malonogometni klub Osijek Kelme, koji se natječe u Prvoj hrvatskoj ligi. Nažalost, kad se sljedeći put bude obavljalo „prebrojavanje“, uvjereni smo da će konačna lista biti bitno skraćena, već i sada je to sasvim sigurno, jer neimaština čini svoje.

Športski djelatnici Osijeka oduvijek su dokazivali svoje sposobnosti, a svi stanovnici grada na Dravi nadaleko poznatu gostoljubivost. Kad su nogometne priredbe u pitanju, uz već spomenute europske iskorake NK Osijek, na stadionu Gradski vrt kvalifikacijske turnire europskih natjecanja uspješno je organizirao ŽNK Osijek, dok se o ozračju na svim utakmicama izabrane nacionalne vrste Hrvatske, kad je god bila domaćin u Gradskom vrtu, nadaleko pisalo i pričalo kao o izvanrednom.

RENEZANSANS

Ono što budi golem optimizam glede budućnosti nogometa u Osijeku, svakako su posve novi odnosi u Nogometnom klubu Osijek i oko njega, nakon privatizacije i ubrizgavanja značajnih sredstava tandema Meštrović-Meszaros sa suradnicima i partnerima u Gradski vrt. Štoviše, i ranije nego je to bilo planirano, u sezoni 2016./2017. osječki nogometaši predvođeni ambicioznim Zoranom Zekićem (rođenim u Osijeku) zauzeli su četvrto mjesto u Prvoj hrvatskoj ligi i time, nakon šest godina, opet izborili pravo predstavljanja na europskoj sceni, u pretkolima Europske lige. Štoviše, rezultatima na zelenom terenu nadmašili su i često spominjanu jesen 2000. Jer, bili su uspješniji od Santa Colome (Andora), Luzerna (Švicarska) i slavnog PSV Eindhovena (Nizozemska), da bi ih na putu do nastupa u grupnom dijelu Europske lige zaustavila bečka Austria koju je NK Osijek pobijedio kao gost i prilično nesretno završio svoje najuspješnije europsko ljeto. Prepoznali su to i navijači kojih je, kao u najsajnijim danima, u Gradskom vrtu sve više i više, a slogan „Pokrenimo grad“ doista je utjecao na sveukupno ozračje među svim stanovnicima slavonsko-baranjske metropole. Trebalo bi to, tvrde oni koji sada skrbe o „bijelo-plavima“, uz gradnju posebnog kampa za Školu nogometa, na Pampasu, bitno pridonijeti sveukupnoj renesansi najvažnije sporedne stvari na svijetu u Osijeku, ali i u cijeloj Slavoniji i Baranji.

Živi bili, pa – vidjeli!

